

Abstrakt

Práce se zabývá právem znát svůj genetický původ. Jde o univerzální lidské právo každého jednotlivce garantované nejen dospělému jedinci, ale též každému dítěti mezinárodní Úmluvou o právech dítěte. Ta v článku 7 odstavec 1 stanoví, že každé dítě má právo znát své rodiče, pokud je to možné. Evropský soud pro lidská práva navíc opakovaně postuloval, že právo na znalost vlastního původu je neoddělitelnou součástí práva na ochranu soukromého a rodinného života upraveného v článku 8 Evropské Úmluvy o ochraně *lidských práv* a základních svobod.

Cílem mé práce je rozebrat na konkrétních více či méně problematických institutech, do jaké míry je v České republice toto právo respektováno. Zda je uváděno v život v souladu s přijatými mezinárodními závazky či záměrně opomíjeno. Text vychází z právního stavu platného k 21. 6. 2011, s přihlédnutím k některým navrhovaným změnám v rámci přijetí připravovaného nového občanského zákoníku.

Text je systematicky členěn do sedmi kapitol. První kapitola obecně přibližuje právo znát svůj původ v jeho lidsko-právním rozměru, následující kapitoly se pak postupně věnují vybraným úsekům rodinného práva, jeho mezerám a činnostem se zmíněným právem v mnohém kolidující.

Rozebírám nejprve problematiku určování a popírání rodičovství s důrazem na vznikající záměrný nesoulad mezi rodičovstvím biologickým a právním. Dále se věnuji osvojení, především jeho utajení a možným dopadům na křehkou psychiku dítěte. Poté rozebírám asistovanou reprodukci ve světle anonymity dárce, včetně její zřejmě nejvíce kontroverzní metody, tzv. náhradního mateřství. Další kapitola se zabývá problematikou anonymních porodů a porodů s utajenou totožností matky, které pro dítě od samého počátku znamenají znesnadnění, ne-li znemožnění, svůj původ jednou poznat. Následující část práce jsem pak zaměřila pozornost baby boxy, ze strany médií a neznalé veřejnosti často až nezdravě vyzdvihovaný fenomén, a problematický aspekt, který s sebou přináší. Poslední kapitola přináší úvahy *de lege ferenda*, které jsou jakýmsi východiskem dosud získaných poznatků.